

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0409U005915

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-12-2009

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Канівець Сергій Вікторович

2. Kanivets Sergiy Viktorovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 06.01.03

Назва наукової спеціальності: Агрогрунтознавство і агрофізика

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 18-12-2009

Спеціальність за освітою: 7.130101

Місце роботи здобувача: Харківський обласний державний проектно-технологічний центр охорони родючості ґрунтів і якості продукції "Облдержродючість"

Код за ЄДРПОУ: 00706013

Місцезнаходження: вул. Космічна 21а, 61145, м. Харків

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство аграрної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.353.01

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Код за ЄДРПОУ: 00493764

Місцезнаходження: 62483, Харківська обл., Харківський р-н, п/в "Комуніст - 1" ХНАУ

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство аграрної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.05.29

Тема дисертації:

1. Чорноземні ґрунти Опілля Правобережжя Десни: генетичні особливості, класифікація, родючість
2. Opolya chernozem soils of the right bank area of the Desna river: genetic properties, classification and fertility

Реферат:

1. Об'єкт - закономірності формування і генетична сутність темнозабарвлених ґрунтів Опілля Правобережжя Десни. Мета - вивчити загальні закономірності розвитку ґрунтоутворного процесу при формуванні темнозабарвлених ґрунтів Опілля Правобережжя Десни (чорноземів опільських), провести їх класифікацію та рекомендувати необхідні заходи щодо підвищення їх родючості. Методи - польові, лабораторно-аналітичні дослідження, методи математичної статистики. Теоретичні результати - встановлено взаємозв'язки між характером ґрунтоутворних порід, типом природної рослинності, її історичною динамікою. В регіоні, що досліджується, доведено відвічне існування лучно-степових територій з відповідним кліматом і чорноземними ґрунтами. Встановлено, що інтенсивне промивання опільських чорноземів призвело до утворення нестійкого гумусу, а вікове розорювання ґрунтів є причиною формування двочленного гумусово-аккумулятивного горизонту. Практичні результати - результати досліджень мають бути використані з метою вдосконалення діагностики і класифікації ґрунтів, при корегуванні ґрунтових карт, при розробці заходів

щодо раціонального використання ґрунтів і підвищення їх родючості, у ході агровиробничого групування ґрунтів Полісся та проведення земельно-оцінних робіт, а також введенні в навчальний процес. Новизна – доведено, що Правобережжя р. Десни на відтинку Чернігів – Сосниця не є типовою підзоною змішаних лісів, а є частиною перехідної смуги між Поліссям і Лісостепом, в якій поліські зандрові поля перемежуються з лісостеповими ландшафтами лесових островів. Доведено, що в Опіллях залягають головним чином чорноземи вилужені, чорноземи опідзолені, а також уперше описані нами в Україні – чорноземи з деградованим орним шаром. Показано їх своєрідність та доведено їх полігенетичність. Обґрунтовано необхідність виділяти чорноземи вилужені опільські в ранзі підтипового таксону. Крім того, чорноземи опідзолені опільські також мають виділятися окремим підтипом. Доведена необхідність введення нової агровиробничої групи для цих ґрунтів. Ступінь впровадження – результати досліджень використовуються Чернігівським проектно-технологічним центром "Облдержродючість" в роботах з агроекологічної оцінки земель сільськогосподарського призначення, Харківським національним аграрним університетом ім. В.В. Докучаєва і аграрним факультетом Чернігівського державного інституту економіки і управління в освітній діяльності. Рекомендовано до впровадження в проектно-технологічних центрах "Облдержродючість" при виконанні робіт в перехідній смузі від Полісся до Лісостепу та впровадження в навчальний процес агрономічних, екологічних, географічних та біологічних спеціальностей. Галузь – сільське господарство та науково-освітня.

2. Object - conformities to natural laws of the formation and the genetic nature of dark-colored soils Opolya Right Bank of the Desna River. Purpose - to investigate close the general appropriateness of soil-forming processes development in the formation of dark-colored soils Opolya Right Bank of the Desna river (chernozems opolsky), to classify them and to recommend necessary measures to increase of their fertility. Methods - field experiments, laboratory and analytical research, methods of mathematical statistics. Theoretical results - a relationship between the nature of parent rocks, the type of natural vegetation and its historical dynamics. Proved the eternal existences from time immemorial are meadow-steppe areas with the appropriate climate and chernozem soils. Founded that intensive irrigate of chernozems opolsky led to the formation of unstable humus, and secular soil plowing caused the formation of humus-accumulative two-term horizon. Practical results - the studies provide the basis for the interpretation of soil-forming processes in the formation of dark-colored soils of Chernigov and N-Siversky Polesye. The results of these investigations can be used to improve the soils diagnosis and classification, in the correction of soil maps, for the development of management measures and improvement of soil fertility in the course of the agricultural industrial grouping soils of Polesye and land evaluation works, as well as the introduction to the educational process. Novelty - it is proved that the Right Bank of the Desna River on the interval Chernigiv-Sosnitsya is not typical of mixed forests subzone, and is part of the transitional belt between the Polesye and Forest-steppe, where Polesye outwash sands fields alternate with loess Forest-steppe landscapes of the loess areas. Proved scientifically that in Opolya's occur mainly chernozems leached, chernozems podzolized and first described by us in Ukraine - chernozems with degraded arable horizon. Demonstrated their identity and prove their polygenetic character. The necessity to provide chernozem leached opolsky subtype level has been theoretically substantiated. Chernozems podzolized opolsky should also be allocated to individual subtype. The necessity of the new agricultural industrial groups for these soils it is proved. Degree of application - results of investigations used in the centers of Chernigiv regional state technological center of soils fertility protection and products qualities "Obldzhrodyuchist" in the work on agro-ecological assessment of agricultural land use, by Kharkiv National Agrarian University named after V.V. Dokuchaev and agriculture faculty of the Chernigiv State Institute of Economics and Management in the educational activity. Were recommend for implementation in centers of regional state technological center of soils fertility protection and products qualities in the transitional zone between the Polesye and Forest-steppe, and for introduction to the educational process of agronomic, environmental, geographical and biological specialties. The field is agriculture and science education.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тихоненко Дмитро Григорович
2. Tykhonenko Dmytro Grygorovych

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Медведев Віталій Володимирович
2. Медведев Віталій Володимирович

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.18, 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Канаш Олександр Павлович

2. Канаш Олександр Павлович

Кваліфікація: к.с.-г.н., 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Балюк Святослав Антонович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Балюк Святослав Антонович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.